

Tárgytematika / Course Description

Néprajz és gyermekfolklór

ALTKTA1052**Tárgyfelelős neve /****Teacher's name:** dr. Lanczendorfer Zsuzsanna**Félév / Semester:** 2022/23/1**Beszámolási forma /****Assesment:** Vizsga**Tárgy heti óraszám /****Teaching hours(week):** 0/0/0**Tárgy féléves óraszám /****Teaching hours(sem.):** 9/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

Az előadások célja a magyar népi kultúra megismertetése, ismereteinek beépítése az oktató-nevelő munkába. A néprajzi és folklór előadások segítségével a népi kultúra alapfogalmainak megtanítása. Átfogó ismeretek nyújtása a magyar falusi életmódról, életről. Ismerjék a hallgatók a magyar népi kultúra területeit, ismertető jegyeit. Tudják alkalmazni tanítói munkájukban, a tárgyi kultúra- és folklór alkotásait. Használni tudják a néprajz különböző forrásait, kutatási módszereit.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

- Bevezetés a néprajzba. A magyar néprajztudomány története, kutatási ágai
- A gyűjtés módszertana, etikája, szakmódszertani ismeretek, a tudományos munka metódusai
- Magyar etnográfiai csoportok, néprajzi tájak, különösen szűkebb régiókhöz tartozó tájak és kultúrájuk (Szigetköz, Rábaköz, Hanság, Sokoróalja)
- A falusi gyermekek élete, a gyermekkor költészete, kutatástörténete
- A gyermekfolklór műfajai: mondóka, dajkarím, énekes körjáték, kiszámoló, stb
- A népmese, népmonda kutatástörténete, műfaji sajátosságai, típusai
- A ballada típusai, a műfaj keletkezéstörténete, helyi népballadák
- A népdalkutatás története, tartalmi csoportjai, stílusai
- Népszokások. Jeles napok szokásai, naptári ünnepek, kiemelve szűkebb hazánkra vonatkozó kutatásokat
- Népszokások. Az emberi élet szokásai, átmeneti rítusai (keresztelő, lakodalom, halál)
- A magyar nép hiedelemvilága, világképe, és annak megjelenése más folklór műfajokban
- Népi vallásosság
- A néprajz- és folklórismeret felhasználásának lehetőségei a tanóra és szabadidős tevékenység keretében

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

A félév értékelése: vizsga

Alíráás feltétele és a vizsgára bocsátás feltétele: az előadáson való aktív részvétel, a zárthelyi dolgozat sikeres megírása.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Andrásfálvay Bertalan: Néprajzi alapismeretek. Néptáncosok Kiskönyvtára. Budapest, é. n.

Balassa Iván-Ortutay Gyula: Magyar néprajz. Budapest, 1979.

Barsi Ernő: Néprajz az általános iskola kezdő szakaszában. In: Tanítók kiskönyvtára. Budapest, 1992.

Barsi Ernő: Daloló Szigetköz. Győrzámoly, 1995.

Bartók Béla: A magyar népdal. Budapest, 1924.

Bálint Sándor: Népünk ünnepei. Az egyházi év néprajza. Budapest, 1938.

Diószegi Vilmos: A pogány magyarok hitvilága. Budapest, 1967.

Dömötör Tekla: A magyar nép hiedelemvilága. Budapest, 1981.

Dömötör Tekla: Magyar népszokások. Budapest, 1983.

Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék, lőtöt lépék. Archaikus népi imádságok. Budapest, 1976.

Gazda Klára: Gyermekvilág Esztelneken. Bukarest, 1980.

- Kapros Márta: A születés szokásai és hiedelmei az Ipoly mentén. Debrecen, 1986.
- Kerényi György: Gyermekjátékok. MNT I. Budapest, 1951.
- Kerényi György: Jeles napok. MNT II. Budapest, 1953.
- Kerényi György: Magyar énekes népszokások. Budapest, 1982.
- Kiss Áron: Gyermekjáték-gyűjtemény. Budapest, 1891.
- Kósa László-Filep Antal: A magyar nép táji-történeti tagolódása. Budapest, 1983.
- Kunt Ernő: Az utolsó átváltozás. A magyar parasztság halálképe. Budapest, 1987.
- Liszka József: Ágas-bogas fa. Dunaszerdahely, 1992.
- Lükő Gábor: A magyar lélek formái. Budapest, 1942.
- Magyar Néprajz V. Népköltészet. Főszerkesztő: Vargyas Lajos, Budapest, 1988.
- Magyar Néprajz VI. Népzene- Néptánc- Népi játék. Főszerkesztő: Dömötör Tekla, Budapest, 1990.
- Magyar Néprajz VII. Népszokás- Néphit- Népi vallásosság. Főszerkesztő: Dömötör Tekla, 1990.
- Morvay Judit: Asszonyok a nagycsaládban. Budapest, 1981.
- Ortutay Gyula: Kis magyar néprajz. Budapest, 1958.
- Pócs Éva: Szem meglátott, szív megvert. Magyar ráolvasások. Budapest, 1986.
- Róheim Géza: Magyar néphit és népszokások. Budapest, 1925.
- Tátray Zsuzsanna - Karácsony Molnár Erika: Jeles napok, ünnepi szokások. Budapest, 1997.
- Timaffy László: A Tündértó titka. Budapest, 1987.
- Timaffy László: Rábaköz és a Hanság. Győr, 1991.

Timaffy László: Táltosok, tudósok, boszorkányok. Kisalföldi népmondák. Győr, 1992.

Oktató: Dr. Lanczendorfer Zsuzsanna (PhD)

etnográfus, egyetemi docens